

Besluit

Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) – Karel de Grote Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen (006728).

datum Oordeel en samenvattend advies van de visitatiecommissie

14 augustus 2018

onderwerp

Definitief accreditatiebesluit

(006728)

bijlagen

4

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende (2014). Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces als voldoende (2014). Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau als voldoende (2018).

De commissie kon vaststellen dat de opleiding sterk heeft ingezet op de verbetering van de opleidingsvariant 'traject voor werkstudenten', nu flextraject genaamd. Het flextraject is grondig vernieuwd in vergelijking met de vorige visitatie en dat op verschillende vlakken. Het oorspronkelijke curriculum bood immers te weinig mogelijkheden om de aanbevelingen van de vorige commissie te integreren. Daarom is het traject grondig hervormd en vanaf academiejaar 2017-2018 uitgerold vertrekkende vanuit een geheel nieuw curriculum. Het nieuwe curriculum is opgebouwd vanuit een duidelijke visie en een nieuw onderwijsmodel. Centraal daarbij staan het lesgeven in authentieke contexten, werkplekleren, onderzoekend leren en de basisschoolgedachte, waarbij naar synergie met de opleiding lager onderwijs wordt gezocht. Verder moet gezegd worden dat het flextraject vraaggestuurd en bijgevolg flexibel wordt ingericht. De commissie vindt het positief dat de opleiding gedurfd heeft om tabula rasa te maken en een nieuw traject vorm te geven.

Inlichtingen

Dagmar Provijn

+31 (0)70 312 2341

d.provijn@nvao.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag

P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands

T + 31 (0)70 312 2300

info@nvao.net | www.nvao.net

Pagina 2 van 9 Specifiek voor standaard 3 stelt de commissie vast dat is ingezet op de professionalisering van het docententeam. De docenten kregen hierbij ondersteuning vanuit de hogeschool. Dit heeft geleid tot de uitwerking van een toetsbeleid waarbij het ontwikkelingsgericht en competentiegericht evalueren centraal staat. Deze wijze van toetsen geeft aansluiting bij de opleidingsvisie. De commissie acht het toetsbeleid grondig en goed uitgewerkt. Om het toetsbeleid in praktijk om te zetten hanteren de docenten een competentiematrix. Een staal toetsen (door KdG assessments genoemd), bewijst volgens de commissie dat er effectief competentiegericht wordt getoetst. Het competentiegericht toetsen is in het algemeen goed ontwikkeld, al zou het een meerwaarde zijn als alle opleidingsonderdelen aan competenties worden gekoppeld, zodat het competentiegericht toetsen in het hele traject kan worden uitgerold, zo denkt de commissie. Het assessment gebeurt voor alle opleidingsonderdelen aan de hand van een studievoortgangstoets. De studenten kunnen tijdens iedere examenperiode meedoen aan het assessment. Ze bepalen zelf of ze klaar zijn om deel te nemen. Op die manier gaan de studenten bewust om met hun eigen leerproces en de ontvangen feedback. De commissie vindt dit sterk, maar vraagt dat het programma ook voldoende aanbodgericht blijft zodat ook het samen leren van de studenten centraal blijft staan. De opleidingsonderdelen worden geëvalueerd aan de hand van pass/fail. Om af te studeren moet de student voor alle opleidingsonderdelen een pass halen en bijgevolg aantonen dat de competenties zijn gerealiseerd.

Een staal toetsen, portfolio's en de gesprekken ter plaatse leren de commissie dat er valide, betrouwbaar en transparant wordt getoetst. De validiteit van de toetsing en examinering wordt onder andere geborgd door te werken met beroepsgerichte opdrachten in authentieke contexten, het uitschrijven van beheersingsniveaus en een stijgende moeilijkheidsgraad in opdrachten en examens. De betrouwbaarheid wordt gegarandeerd door gebruik te maken van scorewijzers, het intersubjectief toetsen met minstens twee beoordelaars, het uittrekken van de rol van beoordelaar en begeleider en het hanteren van diverse toetsvormen en verschillende evaluatiekansen. De toetsing is tevens transparant. Zo wordt tijdig aan de studenten gecommuniceerd wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de assessments, zowel qua vorm als inhoud. De scorewijzers, die de criteria bevatten, spelen hier een belangrijke rol in. De scorewijzers worden tijdig gecommuniceerd en voortdurend bekeken bij feedbackmomenten zodat studenten weten hoe en waarop ze worden beoordeeld. Studenten ervaren het werken met de scorewijzers als zeer helder en duidelijk. Ze ervaren houvast op dit vlak. Een aandachtspunt is om de criteria voor specifieke modules verder te verfijnen aangezien deze enkel invulling geven aan de vormelijke aspecten (bv. aan/afwezigheid van een opdrachtaspect) en minder aan de diepgang en verwerking van de inhoud. Ook de feedback die de docenten geven is goed. De feedback is gericht op de groei en ontwikkeling, maar ook op de motivatie van de student. De beoordeling gebeurt overigens pas wanneer de student verschillende feedbackmomenten heeft gehad. De studenten ervaren de feedback als leerrijk. Dat is ook nodig gelet op de flexibiliteit die de studenten wordt geboden. Behalve dat de wijze van toetsen en examineren valide, betrouwbaar en transparant is, stelt de commissie aan de hand van de beheersingsniveaus vast dat de toetsen en examens op niveau zijn. In de toetsen evalueren en combineren studenten kennis en inzichten uit een specifiek domein en passen ze complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op vertrouwde en niet vertrouwde problemen in nieuwe contexten op de werkplek. De commissie oordeelt bijgevolg dat de toetsing aansluiting vindt bij niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.

Pagina 3 van 9 Positief vindt de commissie tevens dat de opleiding in het zelfevaluatie-rapport aangeeft nog toekomstplannen te hebben. Zo wil de opleiding onder andere verder gaan op de weg van het pass/fail evalueren door in te stappen in een project rond gerichte feedback, motivatie en zelfmanagement in een evaluatiesysteem met pass/fail. Ook de installatie van een toetscommissie die de examens en toetsen van de docenten reviewt is zinvol. De commissie suggereert om hierbij ook het pad van peerevaluatie te bewandelen, zodat de docenten zich ook openstellen voor de feedback van elkaar.

Een aanbeveling van de vorige commissie was om in de opleiding een opdracht te integreren die aantoonde dat de studenten VKS 6 op voldoende niveau hebben bereikt en meer bepaald in staat zijn om een onderzoekende houding aan te nemen. Kort na de visitatie werd daarom het opleidingsonderdeel 'onderwijskundige vraagstukken' geïntegreerd. In de opdrachten onderzochten studenten factoren die er voor zorgen dat scholen zich onderscheiden. De studenten deden dit aan de hand van een aangeleerde onderzoekscyclus, waarbij ze relevante literatuur en bronnen gebruikten, om uiteindelijk een vergelijking van stagescholen te bekomen. Het aannemen van een onderzoekende houding werd bijgevolg direct gekoppeld aan de werkplek. De 'onderwijskundige vraagstukken' bleken niet geheel de verwachtingen van studenten en docenten in te lossen, waardoor de opleiding vanaf 2017-2018 besloot om het opleidingsonderdeel 'onderwijskundige vraagstukken' niet langer aan te bieden. In de plaats daarvan werden de onderzoekscompetenties, samen met de competenties inzake reflecteren, sterker geïntegreerd in de ganse opleiding en het werkplekleren. De studenten krijgen regelmatig leer- en groeivragen, die ze aan de hand van het GRROW-model¹ trachten te beantwoorden. Op deze wijze werken de studenten gericht aan de basiscompetenties, zo kon de commissie vaststellen, en krijgen reflectie en onderzoek een prominente plaats in het programma en het werk van studenten.

Op basis van de ingekeken 'onderwijskundige vraagstukken' en de gesprekken ter plaatse doet de commissie enkele aanbevelingen om onderzoek en reflectie in het programma meer te versterken en blijvend in te bedden. De commissie vraagt dat er permanente aandacht gaat naar het gebruik en de kwaliteit van bronnen, literatuur en data. Daarnaast ziet de commissie kansen om de studenten in de opdrachten in contact te laten komen met verschillende contexten (bv. andere scholen/contexten buiten de werkplek-context) en essentiële thema's, zoals diversiteit, kansarmoede en grootstedelijke context. Het zou ook een meerwaarde zijn om deze contexten en thema's te behandelen vanuit verschillende perspectieven, zoals bijvoorbeeld het perspectief van de student, de school, het beleid, de kleuters, enz. Ten slotte ziet de commissie ruimte om de opdrachten nog meer aan te scherpen door studenten hun onderzoek te laten linken met onderzoeksresultaten uit onderwijsonderzoek, hen gegevens en data te laten verzamelen op de werkplek, om deze vervolgens te interpreteren en aan de hand van methodes en hulpmiddelen innovatief aan te wenden.

Hoewel het nog vroeg is om een uitspraak te doen over het eindniveau – het vernieuwde programma loopt vanaf academiejaar 2017-2018 – is de commissie positief over de huidige gang van zaken.

¹ Jef Clement, *Inspirerend coachen*, Leuven, 2008 (Goal, reality, resource, options, will).

Pagina 4 van 9 Zo vindt ze het sterk dat de opleiding kort na de visitatie verscheidene remediërende maatregelen heeft ingevoerd en tegelijkertijd een aantal principes grondig heeft herdacht en vernieuwd. Verder zijn alle stakeholders met wie de commissie sprak bijzonder tevreden over de opleiding. Studenten gaven de goede voorbereiding op de praktijk, de sterke opvolging en begeleiding en de beroepsgerichte opdrachten als een meerwaarde aan. De commissie hoorde ook veel appreciatie vanuit het werkveld: ze ervaren de studenten als matuur met een goed startniveau. De reden hiervoor is vermoedelijk dat een aanzienlijk deel van de opleiding plaatsvindt onder de vorm van werkplekleren, zodat de studenten veel competenties aanleren in de authentieke context van de klas en school. Het werkplekleren biedt de student een unieke kans om ingebed te geraken in een schoolteam. Voor de school is het dan weer, meer nog dan tijdens een stage, een diepgaande kennismaking met de student. De studenten worden tijdens het werkplekleren beoordeeld aan de hand van een portfolio en een examengesprek. Dat laatste is opgevat als een driehoeksgesprek tussen de leertrajectbegeleider, de mentor en de student. De rol van de leertrajectbegeleider acht de commissie positief. De leertrajectbegeleider is beschikbaar en inspirerend voor studenten. De commissie staat daarnaast achter de keuze voor werkplekleren en de wijze van evalueren.

Concluderend meent de visitatiecommissie dat het gerealiseerd niveau aansluit bij niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en bijgevolg voldoet aan de eisen gesteld aan een professionele bacheloropleiding. De toetsing en wijze van examineren zijn valide, betrouwbaar en transparant. De vergrote aandacht voor onderzoek en reflectie in het traject zijn eveneens een teken van een versterking van het gerealiseerd eindniveau. Ten slotte kreeg de commissie van alle stakeholders positieve signalen te horen over de inzetbaarheid van de afgestudeerden. De commissie besluit dat de kwaliteit wordt geborgd en kent dan ook de score voldoende toe aan generieke kwaliteitswaarborg 3 'gerealiseerd eindniveau'.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Karel de Grote Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Aanbevelingen commissie

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

Bevindingen NVAO

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs
(professioneel gerichte bachelor) van Karel de Grote Hogeschool – Katholieke Hogeschool
Antwerpen.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149,
besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de opleiding Bachelor in het onderwijs:
kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Karel de Grote Hogeschool –
Katholieke Hogeschool Antwerpen. De opleiding wordt aangeboden te Antwerpen zonder
afstudeerrichtingen. De kwaliteit van de opleiding is voldoende.

De accreditatie geldt van 1 oktober 2018 tot en met 30 september 2023.

Den Haag, 14 augustus 2018

De NVAO
Voor deze:

i.o.

Marc Luwel
(bestuurder)

² Het ontwerp accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om te reageren.

Pagina 6 van 9 **Bijlage 1: Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg

Oordeel	
1. Beoogd eindniveau	V (2014)
2. Onderwijsproces	V (2014)
3. Gerealiseerd eindniveau	V (2018)
Eindoordeel opleiding	Positief

Naam instelling	Karel de Grote Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen
Adres instelling	Campus Zuid – Brusselstraat 45, B-2018 ANTWERPEN
Aard instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam associatie	Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs
Niveau en oriëntatie	Professioneel gerichte bachelor
Bijkomende titel	Geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Geen; – Ja.
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging opleiding	Antwerpen
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2018
Academiejaar(en) waarin opleiding wordt aangeboden ³	2017 – 2018
(Delen van) studiegebied(en)	Onderwijs
ISCED benaming van het studiegebied	143 – Training for pre-school teachers

³ Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

1. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs begeleidt kleuters in complexe school- en klascontexten bij hun leer- en ontwikkelingsproces. Rekening houdend met de beginsituatie van de klasgroep en de belevingswereld van de individuele kleuter zorgt hij voor gepaste begeleiding, formuleert hij algemene en concrete doelen, selecteert hij passende leerinhouden en leerervaringen, aangepaste ontwikkelingsmaterialen, werk- en groepeeringsvormen. Hij functioneert autonoom en gebruikt hiervoor het Standaardnederlands.
2. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs creëert een aangenaam en uitdagend speel-, leer- en leefklimaat in de klas en op school, met oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het fysieke welzijn van de klasgroep en de individuele kleuter. Hij hanteert een zorgbrede aanpak en speelt positief in op de sociale, culturele en talige diversiteit binnen de klasgroep. Hij bevordert emancipatie, individuele ontplooiing en maatschappelijke participatie.
3. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs heeft een grondig inzicht in de brede ontwikkeling van de kleuter en beheerst de basiskennis - waaronder ten minste de ontwikkelingsdoelen - m.b.t. inhouden en vaardigheden uit de leergebieden Nederlands, wiskundige initiatie, wereldoriëntatie, muzische vorming en lichamelijke opvoeding, en leergebiedoverschrijdende thema's. Hij hanteert een geïntegreerde en mediawijze aanpak en volgt recente ontwikkelingen kritisch op.
4. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs creëert een veilige, werkbare en stimulerende speel-, leer- en leefomgeving. Hij zorgt voor een doel- en kindgerichte planning. Hij gaat correct om met administratieve taken.
5. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs stuurt zijn functioneren bij en innoveert aan de hand van een systematische, kritische reflectie op de eigen professionele praktijk vanuit relevante theoretische denkkaders en inzichten uit onderwijsonderzoek.
6. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs communiceert discreet en in het Standaardnederlands of indien nodig een ander passend register met ouders/verzorgers over de kleuter, de school, opvoeding en onderwijs. Hij betreft ouders/verzorgers bij het klas- en schoolgebeuren.
7. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs werkt teamgericht en neemt in het schoolteam mee de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het schoolbeleid.
8. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs legt contacten en werkt samen met aanbieders van onderwijsbetrokken initiatieven en andere externe partners.
9. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's en over het beroep van de leraar en zijn plaats in de samenleving, ook in internationaal perspectief.
10. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs denkt kritisch en met een open geest na over ontwikkelingen op het sociaal-politieke, sociaaleconomische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en cultureel-wetenschappelijke terrein.

Datum validatie: 10 juni 2013

2014

Voorzitter:

- Armand De Meyer, adviseur en adviseur-diensthooft van de Stedelijke Pedagogische begeleidingsdienst van de Stad Gent – Stad Gent, departement Onderwijs en opvoeding;

Leden:

- Kees van de Meent, gewezen pedagoog LOI Hogeschool, extern beoordelaar en onafhankelijk adviseur (*domeindeskundige*);
- Brigitte Wolff, directeur Freinetscholen De Sterre-Splits, Het Eiland en De Boekenmolen (*domeindeskundige*);
- Ludo Heylen, directeur, Centrum Ervaringsgericht Onderwijs (*onderwijsdeskundige*);
- Gaya Van Dijck, studente Kleuteronderwijs, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (*student-lid*).

De commissie werd ondersteund door Anne-Sophie Seghers, secretaris.

2018

Voorzitter:

- Ludo Heylen, directeur Centrum Ervaringsgericht Onderwijs, Leuven;

Leden:

- Gerda Calders, coördinerend directeur basisonderwijs, scholengroep Brussel;
- Katrien Struyven, hoofddocent educatiewetenschappen, Vrije Universiteit Brussel;
- Yanthe Van Gorp, studente kleuteronderwijs, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

Andreas Smets, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.